

ΑΡΧΑΙΑ ΣΟΦΙΑ,

Ποίηση του ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΤΑΥΡΑΚΗ Κριτική ανάλυση

© Δρ Πιπίνα Δ. Έλλη Dr Pipina D. Elles

Διαβάζω ένα βιβλίο ποίησης του γνωστού λογοτέχνη, ερευνητή και εικαστικού, Γιώργου Σταυράκη, από τα πολλά που διατίθενται στον αναγνώστη. Τίτλος του *Αρχαία Σοφία*, εκδόσεις «λεξίτυπον», Αθήνα 2014.

Αισθάνομαι την ιδιαιτερότητα της εθελοντικής αποστολής μου, όπως ετούτη υπαγορεύεται από την συνείδηση μου, που στην πορεία επίσης υπαγορεύει, προσοχή ηρεμία, όχι πάθος και απόλυτο σεβασμό. Εισέρχομαι στον Λαβύρινθο της Διανόησης του ποιητή, ειρηνικά με κλωνάρι ελιάς και κουβαλώντας την άρπα του Απόλλωνα που αγγίζει τις χορδές της ψυχής μου, λούζοντάς τες στο αείποτε φως! Κρατώντας τον μίτο της ευαισθησίας στην δύσκολη επέμβαση του ψυχικού κόσμου, ανδρός τε και εκλεκτού της ελληνικής λογοτεχνίας, αισθάνομαι δέος για το εγχείρημα! Και βέβαια δεν είναι απλό το γεγονός, να ανακαλύπτεις ότι οι τομές σου θα αφυπνίσουν τις φωνές μιας άλλης ψυχής και θα κινήσουν την μηχανή του πνεύματος να αφομοιώσει και να θρέψει με την σειρά της τον απέναντι Νου!

Με τον Γ. Σταυράκη γνωριστήκαμε μέσω του f/b... Όσο και αν φαίνεται ασυνήθιστο για έναν διανοούμενο και δη Ακαδημαϊκό, έχω να πω το εξής: η απομόνωσή μου από τα ζωντανά ελληνικά πεπραγμένα στην κοιτίδα τους, διευλεκάνθη εξαιτίας ετούτης της επικοινωνίας μου, με ένα από τα καλούμενα social media. Και βέβαια γνωριστήκαμε εκ του σύνεγγυς με τον Γ. Σταυράκη και με άλλους εξαιρετικούς φίλους, γνωστούς στα λογοτεχνικά και κοινωνικά θα μπορούσα να πω, δρώμενα Αθηνών τε και αλλαχού!.. Και χαρήκαμε την γεύση της φιλίας που γεννιέται εκ του μακρόθεν και παίρνει σάρκα και οστά εκ του σύνεγγυς, το ευλογημένο έτος 2017 και δη στην αγαπημένη ΑΘΗΝΑ!

Το συγκεκριμένο βιβλίο ποίησης, όπως ήδη ανήγγειλα δημοσιεύθηκε στην Αθήνα το 2014, από τις εκδόσεις 'λεξίτυπον'. Είμαι βέβαια ότι κάποιοι από εσάς το έχετε διαβάσει... και πιθανόν να έχετε σχηματίσει μια πολύ καλή ιδέα σχετικά με την δοθείσα ύλη...

Ο τίτλος του βιβλίου, επιτρέπει στον ενδιαφερόμενο να υποθέσει τα περί της ουσίας των ποιημάτων που εμπεριέχει... ότι ναι, ασχολείται με θέματα σχετιζόμενα με την αρχαία σοφία και δη την ελληνική. Τι όμως επιδιώκει ο Έλλην Ποιητής μας εδώ; Γιατί οπωσδήποτε ο τίτλος του υποδεικνύει ότι πρόκειται περί σοβαρής Δημιουργίας καθώς είναι Περίοπτος!

ΑΡΧΑΙΑ ΣΟΦΙΑ

Διαβάζοντας το πρώτο ποίημα, ομώνυμο με τον τίτλο του Βιβλίου (εν γένει), διαπιστώνεται ότι ο ποιητής εμπνέεται από τον οίστρο της ένδοξης ιστορίας του έθνους του και την απογοητευτική του στροφή πορείας, μέσω των αιώνων μ.Χ. Οι σίχοι πρωτοτυπούν με περίφημες, ιστορικής μορφής και υψής, σκέψεις και δεν παραβλέπεται ο έντονος πατριωτισμός του δημιουργού, με την χρήση αλληγορίας, αλλά και με την διακριτική έκθεση ιστορικών γεγονότων...

Διατυπώνεται το γεγονός ότι η δύναμη ετούτου του γένους των ΑΕΤΩΝ, υπέρτερη πολλών άλλων ακόμη και σήμερα, ότι μπορεί και πνέει ακόμα την ελευθερία του και ζει κάτω από τον ελληνικό ευλογημένο ουρανό, ακόμα και τιμωρημένη στους μ. Χ, αι., να χάνει πατρίδες, να θρηνεί τους πληθυσμούς των... Δεν θα είναι λάθος να τονίσει ένας την μοιραία θέση της Ελλάδας στην Γήινη Σφαίρα και την εξ αυτής, μανία όλων γύρω της να υφαρπάζουν τα εδάφη της! Η ιστορία έχει ήδη καταγράψει ετούτες τις φοβερές αλήθειες μόνο που οι αντίπαλοι της Ελλάδας, ουδόλως ενδιαφέρονται. Ακόμη και επί των ημερών μας, πρόσφατα σχετικά γεγονότα, επιβεβαιώνουν τα παραπάνω. Αποκαλύπτουν το μοιραίο της θέσης της Ελλάδας στην γήινη Σφαίρα και το μίσος πολλών -αν και κρυφό- για την ιστορία της. Οι επαχθείς ιδέες με γείτονα χώρα και η υποστήριξή της άδικη (και μάλλον εγκληματική!) από τους άσπονδους εταίρους και φίλους της Ελλάδας, αποδεικνύουν αυτή την τάση... Δεν ωφελεί να μην γίνει αναφορά και στην θέση των σημερινών ταγών της αδικημένης Ελλάδας, καθότι είναι αποδεδειγμένη ήδη, με τα πρόσφατα γεγονότα του Φλεβάρη 2018, στην Θεσσαλονίκη-Μακεδονία, στην Αθήνα και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας καθώς και στην Αυστραλία, και εντονότερα στην Μελβούρνη.

Όμως έχοντας ελεεινολογήσει την τραγική αλήθεια, θεωρώ ότι η συνέχεια που έπεται, ασχολείται με την ανάλυση όπως εξυπακούεται... Προχωρούμε λοιπόν χωρίς φόβο και χωρίς πάθος τώρα πια, απλά ρίχνοντας βαθιά την ματιά στους ακριβούς σίχους του ποιήματος εν λόγω, *Αρχαία Σοφία!*

1. Αιτείται η αγνότητα εκείνου που θα πλησιάσει την Αρχαία Σοφία

Ο Έλλην Ποιητής δεν δειλιάζει στιγμή όταν τονίζει: ο άνθρωπος που θα ασχοληθεί με την Αρχαία Σοφία οφείλει να είναι αγνός, «Σώμα τε και Πνεύματι». «Στην σκέψη μου την αρχαία Σοφία / του Ισοκράτη συντάσσω...»

Ο Ισοκράτης (διδάσκαλος ρητορικής) είχε ιδέες ενωτικές για τους Έλληνες. Στον *Πανηγυρικό* του (εδάφιο 50), προσπαθεί να ενώσει τους Έλληνες υπό την Αθηναϊκή ηγεμονία, η οποία όμως παρήκμαζε μετά την Ανταλκίδειο Ειρήνη. Καλεί όμως τους Έλληνες να ενωθούν υπό την σκέπη της, ως πνευματικής Μητέρας. Τελικά συμβουλεύει τον Φίλιππο να αποβεί ηγεμόνας όλων των Ελλήνων, κάτι που τελικά έκανε ο γιος του Αλέξανδρος. Οι θεωρίες του συνόδευσαν τον Αλέξανδρο, σχεδόν ως το τέλος του (ως τις Ινδίες). Αυτό ακριβώς είναι και το επιδιωκόμενο του ποιητή μας, και θα το εξετάσουμε περαιτέρω αναλυτικότερα.

2. Επιλογές του ανθρώπου

Σύμφωνα με τον ποιητή ο άνθρωπος δεν επέλεγε το φως, το απαστράπτον λευκό του, στην πορεία του στην ζωή, αλλά το γκρίζο, που το θεωρεί εύκολο καθώς η σύνθεσή του, μείγμα του λευκού-φωτός με το μαύρο, εξελίσσεται σε ουδέτερο χρώμα, το οποίο θεωρείται μουντό, μη καθαρό, μελαγχολικό ή και ύποπτο, και που ερμηνεύεται ποικιλοτρόπως: άσπρο και μαύρο= γκρίζο. Στην κατηγορία των δύο ετούτων ουδετέρων στην ουσία χρωμάτων καθώς είναι περισσότερο καταστάσεις παρά χρωματισμοί, και παράλληλα χωριστά τα δύο, συμβολίζουν μεγάλες σε σημασία έννοιες... φως-σκοτάδι, ζωή-θάνατος, αγάπη-μίσος, καλωσύνη-κακία κτλ.

1. Επιδίωξη : Πορφύριος

Εμφανής επιδίωξη του ποιητή στο στιχούργημά του, είναι η κάθαρση του ανθρώπου για τον ασπασμό της Αρχαίας Σοφίας. Η εξουσία ωστόσο η οποία επιδιώκεται από συγκεκριμένους τύπους των ανθρώπων, ως έννοια μειονεκτεί, και κυρίως ως προς τον στόχο: της κάθαρσης... Επομένως οι ηγήτορες οι εξουσιαστές εκείνοι οι οποίοι επιδιώκουν την ροή των κοινών προς μία κατεύθυνση η οποία οριοποιείται εξ ιδίων, δεν μπορούν να χαίρονται Κάθαρσης, η οποία είναι το απαραίτητο-ζητούμενο για τον ασπασμό της Αρχαίας Σοφίας.

2. Ηγήτωρ της σεπτής ως πορείας του ανθρώπου προς την μύηση στα μυστήρια της Αρχαίας Σοφίας : η Κόρη της Ελευσίνας!

Η αρχαία μυστηριώδης Ελευσίεια Πομπή προς τιμήν των θεαινών Δήμητρας (Γης Μήτηρ) και Αθηνάς (Θεά της Σοφίας) στην οποία μετείχαν οι μυημένοι μόνο στα μυστήρια της, αποβαίνει συνώνυμος της πορείας-ιεράς πομπής του ατόμου που ενδιαφέρεται με μεγάλο πάθος να εμβαπτισθεί, στα όποια μυστήρια, όσα εμπεριέχονται στο Πνεύμα της Αρχαίας Σοφίας... «Στα ιερά ορόσημα της Ελευσίνας / συναντώ στο Καλλίχορον φρέαρ / τις γυναίκες γονατιστές να ψάλνουν ύμνους / στη θεά Δήμητρα και στην Αθηνά της Σοφίας.» Η θεά Δήμητρα που έφαχνε την θυγατέρα της Περσεφόνη, κρατούμενη από τον Πλούτωνα τον βασιλιά του Κάτω Κόσμου... Είναι στιγμές αγωνίας και για τον ποιητή... Οι Ιθύνοντες πάντα ένοχοι μιας ή άλλης τραγωδίας για την Ελλάδα... Ποτέ δεν υπήρχε εφησυχασμός και ακόμα πορευόμαστε τα ίδια αν όχι χειρότερα... Υποτίθεται ότι η σημερινή Υφήλιος έχει και ανθρώπινα χαρακτηριστικά όμως και ετούτο τελικά αποτελεί ουτοπία. Η τέτοια πίστη μόνο δάκρυα και οδυρμό φέρνει, μαρτυρώντας τα πεπραγμένα ανά την Υφήλιο σε καθημερινή βάση και σε σχέση με την ΕΙΡΗΝΗ!

3. Οι επιδράσεις από την, της Ελευσίνας ιστορία, στον Έλληνα ποιητή!

Είναι απόλυτα έκδηλη η συγκέντρωση του ποιητή στο θέμα των κατευθύνσεων Ελευσίνιων Μυστηρίων. Πρόκειται για προσευχή για τον φωτισμό της ταλαιπωρημένης και εκτροχιασμένης συχνάκις Μάνας Ελλάδας. Ο ποιητής διανοούμενος είναι γνώστης της ιστορίας της πατρίδας του! Τι άλλο μεγαλύτερο δώρο προς αυτήν; Μπορεί και κοιτάζει με μάτι ανατόμου τα αίτια της δυστυχίας της και προτείνει την ίαση, όπως ο ίδιος την γνωρίζει από προσωπική πείρα: ταύτισε Νου και Ψυχή με τα αντίστοιχα των αρχαίων Ελλήνων Σοφών...

Άσχετα με την πολιτική κατεύθυνση ενός Έλληνα, η πορεία για την διατήρηση του δυστυχημένου και άλλοτε ευλογημένου τόπου, είναι η προσήλωση αυτού στην Ιστορία της Γης του, στα πάτρια και με κάθε θυσία. Πώς άλλως ονομάζονται Έλληνες και χρήζονται ως τέτοιοι;

Τα αλληπάλληλα ερωτηματικά του ποιητή για τις ταξίες των Ελλήνων αγωνιστών σε διαφορετικές εποχές, της Αρχαίας Ελληνικής ιστορίας, όπως οι «μαχητές των Μυρμηδόνων;», «... ελεύθεροι κωπηλάτες...», «...ποιοι οι διαθέσιμοι από τα μπαλκόνια των άστρων / φωνάζοντας να συναντηθούμε συμπαντικά, / για να καθαρίσουμε την βρωμιά με το φως του Πολιτισμού;» (αυτόθι σ, 18) ως ο νέος Ηρακλής την κόπρω του Αυγία! Ένας ακόμα Οδυσσέας, ο ποιητής, στοχεύει στην επαναφορά της Ελλάδας στην πρωτεϊκή μορφή της! Η αναζήτηση στην μεταφορά της Ελλάδας, στη αλλοτινή της μορφή εκείνη της θρυλικής, της ανόθευτης, μητρικής Ιθάκης!

Το πολεμικό πατριωτικό ωστόσο ήθος των Σπαρτιατών έστω και αρνηθέντων την συμμετοχή τους στην Πανελλαδική Εκστρατεία υπό τον Μακεδόνα Έλληνα Αλέξανδρο, εναντίον των επίμονων εχθρών της Ελλάδας, αποτελεί άνεμο έμπνευσης για τον Έλληνα ποιητή... Πώς είναι δυνατόν να λησμονηθεί ο βασιλιάς Λεωνίδας και τα τριακόσια παλικάρια του που επεχείρησαν να διακόψουν την ροή των εχθρικών χορδών, τους Πέρσες... Δεν ήταν άλλωστε ετούτοι οι Πέρσες, η αιτία που ενώθηκαν όλοι οι Έλληνες (πλην των Σπαρτιατών) υπό τον Αλέξανδρο; Ο όρκος ενδύεται παλλαϊκή την γεύση: «... μαζί με τους Αρκάδες / στα Ύδατα της Στυγός...», ορκίζεται για τον μακροχρόνιο αγώνα του υπέρ του Ελληνικού Πνεύματος, ο Έλληνας ποιητής...

Αείποτε πιστός ο ποιητής στην σημασία των Ελευσίνιων Μυστηρίων, στην προσπάθεια διάσωσης των πεπαλαιωμένων και παραδοσιακών και των συγχρόνων του, θα συνεχίσει την πορεία των πίστεών του, ακόμη και αν είναι μοιραίο, να συναντήσει τον Χάρο. Ο Ποιητής αναβαπτίζεται στα ύδατα της αθανασίας ως ο καινούργιος Διγενής Ακρίτας. Ψηλά τα αλώνια της μάχης με τον Χάρο, για την διάσωση των πίστεών του και της τιμής του, του Έλληνα!

Η πορεία μέσω της πομπικής οδού, του χώρου του τετράστηλου ναού «...της Σαβίνας/ με κατεύθυνση την ίδια την οικία της Θεάς Δήμητρας / την καταστρεπτική εικόνα της Αθήνας να περιγράψω/ κι ας αποφασίσει η Ιερή Γερουσία / για το μέλλον της ναυαγισμένης Ελλάδας.»

Ο ποιητής είναι παράφορα δοσμένος στην εξιχνίαση του μυστηρίου για την πτώση της Υπέροχης γης που ακόμη και έτσι μειωμένη και πτωχευμένη ιστορικά, εδαφικά, οικονομικά, κοινωνικά, εξακολουθεί να υπάρχει και να καλείται Ελλάδα... Κανείς λαός ευτυχώς κανείς άλλος λαός θα τολμούσε να ονομάσει τον εαυτό του Ελλάδα... Ακόμα και αν διεθνώς ο τίτλος της, μεταξύ των άσπονδων γνωστών και φίλων, έχει πάρει άλλη μορφή και υφή, με τον τίτλο: Greece, θα ήταν λογικό και επόμενο και επίμονο αίτημα, να μας δοθεί πίσω το αληθινό μας όνομα και στο εξωτερικό: HELLAS... ELLAS! Όμως πολλά τα δεινά και ετούτο, ίσως, δεν είναι το χερίστο!

4. Οι Ηγήτορες της Ελλάδας πρόσφεραν ύδωρ και γη στους ανθρώπους που υπήρξαν οι Δήμιοι του Ελληνικού Πολιτισμού...

«...στην Αθήνα υπέγραψαν τον αφανισμό μας / μ' εκείνους –από την Πόλη-...». Και φυσικά οι μέτοχοι του κακούργηματος ετούτου δεν ενδιαφέρθηκαν στιγμή για έναν λαό με τέτοιο ιστορικό παρελθόν. Πώς θα μπορούσαν να καταπατήσουν και να τσαλακώσουν περαιτέρω την υπερηφάνεια του, αν όχι με τον ευτελισμό και την αφαίρεση πάτριων εδαφών; Πρώτα ο Μωάμεθ ο Κατακτητής και κατόπιν ο δήθεν Θεσσαλονικιός, Κεμάλ Ατατούκ... Και ας μην συγχωρούνε οι Έλληνες τα δικά τους λάθη, σε όλη ετούτη την περίοδο της σκλαβιάς στους Τούρκους, μήτε και αργότερα για το μεγάλο χτύπημα το '22... Μπήκαμε στην περίοδο της Μικρασιατικής Καταστροφής λοιπόν... Οι άνθρωποι-εκπρόσωποι -της Αρχαίας Ελληνικής Σοφίας-, έχοντας ασπαστεί ψυχή τε και σώμα το Αθάνατο Ελληνικό Πνεύμα, επιμένοντας κρατούνε ζωντανούς τους εκπροσώπους της: τον Σωκράτη, τον Αριστοτέλη, την Υπατία... Ωφελούνε με τον μνημόσυνο λόγο τους, τους μεταγενέστερους Έλληνες...

Ο Ποιητής δικαίως διαμαρτύρεται ως εκπρόσωπος όλων των αληθινών Ελλήνων για τα δεινά που του επεβλήθησαν και ορίζει προτρεπτικά την ΑΡΝΗΣΗ στους αρνητές-προδότες της Ελληνικής Ιστορίας παιανίζων: «Τώρα Λαέ μου αντιστάσου...», «[Νεογνά Έθνη υφαρπάζουν την ιστορία μας...] / Εμπρός Έλληνες ξανά Αναγέννηση.»

Η παραχάραξη της Ιστορίας των Ελλήνων, πονά τον όποιο σωστό Έλληνα... βασανίζει και εξοργίζει για την αντίσταση εκείνων, που τολμούν να ηγούνται του βασανισμένου ελληνικού λαού και να συμπορεύονται ως προς τον ιδεασμό τους με τους αλλόφρονες ξένους, μη Έλληνες, παραχαράκτες της ελληνικής ιστορίας, παγκόσμια πλέον!

5. Ευσεβής πόθος του Έλληνα ποιητή

«Όχι ξανά ξένες σημαίες στην πατρίδα μας...», υπόσχεται στον εαυτό του και προσπαθεί να μεταδώσει το αίσθημά του στον απέναντί του Έλληνα... «...κι αν χρειαστεί Κουκίδης; Θα γίνω!». Οι δραστηριότητες των Ελλήνων εναντίον «... της τάξης και της εξουσίας...» Το ρητό του Δημοσθένη παίρνει την θέση του εδώ μεταφρασμένο στην Νέα Ελληνική: Το να διαφυλάξεις τα αγαθά / εναντίον «... της τάξης και της εξουσίας...»

6. Η Πίστη του ποιητή στους απογόνους

Ο ώριμος ποιητής διατηρεί την πίστη στους απογόνους των Ελλήνων. Θεωρεί ότι θα εφαρμόσουν το ρητό της προσδοκίας «...καινούργιους δρόμους απόκτησης / είναι γραφτό θα χαράξουν τα παιδιά μας...» Μία ευχή τελικά που ίσως δύσκολα θα εφαρμοστεί με τα σημερινά δεδομένα... Αν ωστόσο ισχύσει η ευχή του ποιητή για την ένωση των Ελλήνων –«εν τη ενώσει η ισχύς»- αναμφίβολα τα θαύματα θα παύσουν να θεωρούνται εξωκοσμικά καθώς η ένδοξη πραγματικότητα θα παραδώσει τα απτά της αποτελέσματα!

Συμπέρασμα

Η Αγάπη του ποιητή προς την Αρχαία Σοφία, προς την πατρίδα του την Ελλάδα, προς την ελευθερία, είναι παροιμιώδης!

Νομίζω ότι όλα όσα κοιτάξαμε, πάντα με μάτι αδέκαστο και πνοή παράλληλη με εκείνη του Δημιουργού, ετούτη είναι η κατακλείδα του ποιητικού πονήματος: Η κοινή των Ελλήνων αγάπη προς την Αρχαία Σοφία, την Αρχαία Ελληνική Ιστορία, πανίσχυροι και αήττητοι παράγοντες για την ένωση και την σύμπνοια των Ελλήνων στον Κοινό Αγώνα, για την διαιώνιση επί της Υψηλίου, σε μια περίοδο του χρόνου, που ο παγκόσμιος πληθυσμός της Γης ταλανίζεται από το δράμα –απίστευτα ανθρώπινη τραγωδία!- των ακατάπαυστων πολέμων, αλλά και των εσωτερικών τους προβλημάτων, που ίσως δεν είναι τόσο φριχτά όπως εκείνα του πολέμου, όμως τόσο ακραία και οδυνηρά που πιθανόν στην πορεία να κοστίζουν ακόμη και την ζωή ενός έθνους!

Τέλος